

K A P I T T E L 6 9

KERAMISKE PRODUKTER

Alminnelige bestemmelser

Betegnelsen "keramiske produkter" omfatter produkter som er fremstilt:

- A. Ved brenning av uorganiske, ikke-metalliske materialer som på forhånd er tilberedt og tilformet, vanligvis ved romtemperatur. Råmaterialer omfatter blant annet leire, kiselholdige materialer, herunder smeltet kvarts, og materialer med et høyt smeltepunkt (for eksempel oksider, karbider, nitrider, grafitt eller annet karbon), og i noen tilfeller bindematerialer, for eksempel ildfast leire eller fosfater.
- B. Av stein (for eksempel steatitt) som er brent etter formingen.

Fremstillingsprosessen for de keramiske produktene som er nevnt i punkt A ovenfor (uansett hvilke materialer de består av), omfatter følgende hovedtrinn:

1. Tilberedning av massen.

I noen tilfeller (for eksempel ved fremstilling av varer av sintret aluminiumoksid) blir grunnmaterialet brukt direkte i pulverform med tilsetning av en mindre mengde smøremiddel. Som oftest blir det imidlertid først laget til en masse. Dette omfatter veiing og blanding av de forskjellige bestanddeler og, hvis nødvendig, maling, sikting, filterpressing, elting, herding og avlufting. Noen ildfaste produkter blir også fremstilt av en blanding av sortert grus og sand sammen med en liten mengde flytende bindemateriale som kan være vannholdig (for eksempel tjære, harpiksmaterialer, fosforholdig syre, ligninvæske).

2. Forming.

Det tilberedte pulveret eller den tilberedte massen blir deretter formet så nær opp til den ønskede form som mulig.

Formingen utføres ved ekstrudering (gjennom en dyse), pressing, støping eller håndforming, enkelte ganger etterfulgt av en viss maskinbearbeiding.

3. Tørking av de formede varer.**4. Brenning.**

Ved denne prosessen oppvarmes halvfabrikatet til en temperatur som i alminnelighet er 800 °C eller høyere, avhengig av produktets beskaffenhet. Etter brenningen er partiklene i massen tett sammenbundet som følge av diffusjon, kjemisk omdanning eller delvis smelting.

Varer som oppvarmes til en temperatur under 800 °C med henblikk på herding av harpikser, akselerasjon av hydreringsprosesser, eller for å fjerne vann eller andre flyktige bestanddeler, **anses ikke som brent** i henhold til kapittelnote 1. Slike varer er **unntatt fra kapittel 69**.

5. Sluttbehandling.

De avsluttende prosesser er avhengig av hva det keramiske produktet skal brukes til. Noen ganger er det nødvendig med maskinell ferdigbehandling med stor presisjon. Sluttbehandling kan også omfatte merking, metallisering eller impregnering.

69

Keramiske produkter blir også svært ofte farget (enten i massen eller på overflaten), dekorert eller glassert ved å bruke spesielt tilberedte fargestoffer eller opakiseringsmidler, smeltbare emaljer eller glasurer, engober, lustrefarger etc.

Brenning etter forming er den vesentlige forskjell på varer som hører under dette kapitlet, og de mineral- eller steinvarer som hører under kapittel 68, som vanligvis ikke er brent, og varer av glass som hører under kapittel 70, hvor den smeltbare blandingen er helt sammensmeltet.

Avhengig av sammensetningen og brennemethoden fremstilles følgende produkter:

- I. Varer av kiselholdig fossilmel eller liknende kiselholdige jordarter, samt ildfaste varer som hører under underkapittel I (posisjonene 69.01 til 69.03).
- II. Andre keramiske produkter, som i det vesentlige omfatter alminnelige pottemakerarbeider, steintøy, leirvarer, porselen etc. Disse utgjør underkapittel II (posisjonene 69.04 til 69.14).

Dette kapitlet omfatter ikke:

- a. Brudd av murstein og brudd av keramiske materialer. (**posisjon 25.30**).
- b. Produkter som hører under **posisjon 28.44**.
- c. Blokker, plater, stenger og liknende halvfabrikater av grafitt eller annet kull, eller metallgrafitt eller andre kvaliteter som for eksempel brukes til tilskjæring av kullbørster (**posisjon 38.01**) (se kommentarene til den posisjonen).
- d. Umonterte, tilskjærte elementer av piezoelektriske keramiske materialer, for eksempel av bariumtitanat eller av blytitanatzirkonat (**posisjon 38.24**).
- e. Varer som hører under **posisjon 68.04**.
- f. Varer av glasskeramikk (**kapittel 70**).
- g. Sintrede blandinger av pulver av uedelt metall og heterogene, intime blandinger av uedelt metall, fremstilt ved smelting (**avsnitt XV**).
- h. Cermeter som hører under **posisjon 81.13**.
- ij. Plater, spisser, skjær og liknende for verktøy, umonterte, av sintrede metallkarbider eller cermeter (**posisjon 82.09**) og andre varer som hører under **kapittel 82**.

UNDERKAPITTEL I

VARER AV KISELHOLDIG FOSSILMEL ELLER AV LIKNENDE KISELHOLDIGE JORDARTER, SAMT ILDFASTE PRODUKTER

Alminnelige bestemmelser

Dette underkapitlet omfatter følgende produkter, uansett om de inneholder leire eller ikke:

- A. **Keramiske varer som hører under posisjon 69.01**, dvs. varer som er fremstilt ved brenning etter forming av kiselholdig fossilmel eller liknende kiselholdige jordarter, som for eksempel kiselgur, trippel eller diatomitt (som for det meste hører under posisjon 25.12), eller av silisiumdioksid fremstilt ved brenning av visse vegetabiliske produkter (for eksempel riskapsler). Disse materialene er vanligvis blandet med bindemidler (for eksempel leire eller magnesium), og av og til med andre stoffer (for eksempel asbest, hår, sagmugg, kullstøv).

Disse varene er vanligvis svært lette av vekt, og deres porøse struktur gjør dem til utmerkede varmeisoleratorer til bruk i bygninger, til bekledning av gass- og dampør. Noen av disse produktene blir brukt som ildfast materiale i ovner, industrioovner, dampkjeler eller andre industrianlegg, hvor både lav vekt, lav varmeledningsevne og varmemotstand behøves. Andre blir brukt som varmeisoleratorer ved arbeidstemperaturer under 1000 °C.

- B. **Ildfaste produkter som hører under posisjonene 69.02 og 69.03**, dvs. brente artikler som har den spesielle egenskap at de motstår de høye temperaturer som forekommer i metallurgien, glassindustrien etc. (for eksempel omkring 1500 °C og derover). Avhengig av den spesielle bruk de er bestemt til, må ildfaste varer også motstå plutselige forandringer i temperaturen, være enten gode varmeisoleratorer eller varmeledere, ha en lav varmeutvidelseskoeffisient, være porøse eller tette, motstå tærende virkning fra de produkter som de kommer i forbindelse med, ha en god mekanisk styrke og tåle slitasje etc.

For å høre under posisjon 69.02 eller 69.03 som ildfaste varer, må varene imidlertid ikke bare **være i stand** til å motstå høye temperaturer, men også **bestemt** til å brukes ved slike temperaturer. Posisjon 69.03 omfatter derfor digler av sintret alumina, men trådførere for tekstilmaskiner av samme materiale føres under posisjon 69.09, siden de klart ikke er bestemt til ildfast bruk.

Hovedtypene av ildfaste varer er:

1. Ildfaste varer med høyt innhold av alumina, som enten er på basis av bauxitt, mullitt eller korund (ofte blandet med leire), eller av cyanitt, sillimanitt eller andalusitt (aluminiumsilikater), blandet med leire eller av sintret leirjord.
2. Ildfaste varer av aluminiumsilikater (for eksempel på basis av ildfast leire med tilsetning av chamotte eller potteskår).
3. Ildfaste varer av silisiumdioksid eller semi-silisiumdioksid (på basis av sand, knust kvarts, flintstein etc., med leire eller kalk som bindemidler).
4. Ildfaste varer av magnesitt (giobertitt), saltvanns-magnesia eller dolomitt; ildfaste varer på basis av kromitt eller kromoksid; ildfaste varer av krommagnesitt.
5. Ildfaste varer på basis av silisiumkarbid.

6. Ildfaste varer av zirkoniumoksid eller zirkoniumsilikat, vanligvis agglomerert med leire; ildfaste varer på basis av berylliumoksid, toriumoksid, ceriumoksid etc.
7. Ildfaste varer på basis av grafitt eller annet kull, vanligvis agglomerert med bek, tjære eller leire. (Varer av grafitt eller annet kull av de slag som brukes til elektrisk bruk, føres under **posisjon 85.45.**)
8. Ildfaste varer på basis av andre materialer, for eksempel silisiumnitrid, bornitrid, aluminiumtitanat og beslektede forbindelser.

Ildfaste materialer brukes hovedsakelig til å føre masovner, koksovner, oljekrakkingsanlegg, glass-, keramikk- og andre industriovner, samt ved fremstilling av krukker, digler og andre varer til den kjemiske industri, glass-, sement- og aluminiumsindustrien samt andre metallurgiske industrier.

Men posisjonene 69.02 og 69.03 **omfatter ikke** varer som, skjønt de av og til kalles ildfaste eller halv-ildfaste, ikke kan motstå så høye temperaturer som nevnt ovenfor. Slike varer hører under de respektive posisjoner i underkapittel II.

**69.01 MURSTEIN, BLOKKER, FLISER OG ANDRE KERAMISKE VARER AV KISEL-
HOLDIG FOSSILMEL (F.EKS. KISELGUR, TRIPPEL ELLER DIATOMÉJORD)
ELLER AV LIKNENDE KISELHOLDIGE JORDARTER.**

Denne posisjonen omfatter alle varer fremstilt av de materialer som er nevnt i posisjonsteksten, uten hensyn til formen (for eksempel murstein, blokker, fliser, plater, takstein, hulstein, sylinderkapper, rør), også ildfaste.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Lette, ikke-ildfaste mursteiner som ikke inneholder kiselholdig fossilmel eller liknende kiselholdige jordarter (for eksempel slike som er fremstilt av materialer som inneholder hakket halm, sagflis, torvfibrer etc. som forbrenner under brenningen og gjør mursteinene porøse) (**posisjon 69.04**).
- b. Filterplater som er fremstilt av en blanding av kiselgur og kvarts (**posisjon 69.09**).

69.02 ILDFAST MURSTEIN, ILDFASTE BLOKKER, FLISER OG LIKNENDE ILDFASTE, KERAMISKE BYGNINGSVARER, UNNTATT SLIKE SOM ER FREMSTILT AV KISELHOLDIG FOSSILMEL ELLER LIKNENDE KISELHOLDIGE JORDARTER (+).

Denne posisjonen omfatter en gruppe ildfaste produkter (**andre enn** de som hører under **posisjon 69.01**) som normalt brukes ved bygging av ovner eller andre anlegg til den metallurgiske, kjemiske og keramiske industri, i glassindustrien og andre industrier.

Posisjonen omfatter bl.a.:

1. Murstein i alle former (med parallelle sider, kileformede, sylindriske, halv sylindriske etc.), herunder sluttsteiner og andre spesialformede steiner (for eksempel steiner til renner hvor en av sidene er konkav, og de øvrige plane), selv om det tydelig fremgår at de er bestemt til bruk i forbindelse med montering av maskiner og apparater som hører under avsnitt XVI.
2. Ildfaste blokker og fliser til golv, vegger, ildsteder etc.

Posisjonen **omfatter ikke** rør, renner (herunder halv sylindriske avløpsrør), vinkler, bend og liknende rørforbindere av ildfast materiale (**posisjon 69.03**).

o
o o

Kommentar til underposisjon.

Underposisjon 6902.10 (varenummer 69.02.1000)

Det som skal bestemmes ved klassifisering i denne underposisjonen, er innholdet av MgO, CaO eller Cr₂O₃. Dette gjøres vanligvis ved å bestemme innholdet av de respektive grunnstoffer (dvs. Mg, Ca eller Cr). Med utgangspunkt i disse resultatene kan tilsvarende innhold av grunnstoffenes oksider beregnes. For eksempel: 40 % Ca tilsvarer 56 % CaO, og 24 % Mg tilsvarer 40 % MgO. Et produkt på basis av kalsiumsilikat som inneholder 40 % Ca (tilsvarende 56 % CaO), skal således klassifiseres i denne underposisjonen.

69.03 ANDRE ILDFASTE, KERAMISKE VARER (F.EKS. RETORTERE, DIGLER, MUFLER, DYSER, STOPPERE, RØR, STENGER OG GLIDERE), UNNTATT SLIKE SOM ER FREMSTILT AV KISELHOLDIG FOSSILMEL ELLER LIKENDE KISELHOLDIGE JORDARTER (+).

Denne posisjonen omfatter alle ildfaste varer som **ikke** er mer nøyaktig beskrevet under de foregående posisjoner.

Disse varene omfatter:

1. Varer, som i motsetning til ildfaste produkter som hører under **posisjon 69.02**, vanligvis ikke er permanente konstruksjoner, for eksempel retorter, potter, digler, skåler og liknende artikler til industriell bruk eller til laboratoriebruk, mufler, dyser, pluggen, brennerdyser og liknende deler til ovner; kapsler, støtter etc. til å atskille eller støtte leirvarer under brenning; hylser og stenger; stativer for digler; kokiller; skyveporter, valser, emner, formingsverktøy og potter; etc.
2. Rør, renner (herunder halvsylindriske avløpsrør), vinkler, bend og liknende forbindere for rør og renner, selv om disse varer er bestemt til fast montering i konstruksjoner.

Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** segerkjegler (keramiske termometer) (se kommentarene til **posisjon 38.24**). Disse er **ikke brent etter formingen**.

o
o o

Kommentar til underposisjon.

Underposisjon 6903.10 (varenummer 69.03.1000)

I denne underposisjonen betyr uttrykket fritt karbon karbontyper som grafitt, amorft karbon (kjørnøk, «carbon black») og organisk karbon (bek, tjære eller harpiks).

UNDERKAPITTEL II

ANDRE KERAMISKE PRODUKTER

Alminnelige bestemmelser

Dette underkapittel omfatter **andre** keramiske produkter **enn** de som er fremstilt av kiselholdig fossil- mel eller liknende kiselholdige jordarter, eller ildfaste produkter som hører under underkapittel I.

Disse varer blir i tolltariffen klassifisert etter varens art (murstein, fliser, sanitærartikler etc.), og klassifiseringen påvirkes ikke av de keramiske materialer som varene er fremstilt av **med unntak for** bordservise, kjøkkenutstyr og andre husholdningsartikler samt toalettartikler, som føres i posisjon 69.11 når de er av porselen og i posisjon 69.12 når de er av annet keramisk materiale.

I. PORSELEN.

Med porselen menes hardt porselen, bløtt porselen, biskuitporselen (herunder parian) og beinporselen (china). Alle disse sortene porselen er nesten helt sintrede, harde og er praktisk talt tette (også om de ikke er glasserte). De er hvite eller kunstig farget, gjennomskinnelige (unntatt når de har en betydelig tykkelse) og har resonans.

Hardt porselen lages av en masse som består av kaolin (eller kaolinholdig leire), kvarts, feltspat (eller feltspatoider) og av og til kalsiumkarbonat. Det dekkes med en fargeløs, gjennomiktig glasur som brennes samtidig med massen og er derfor sammensmeltet med denne.

Bløtt porselen inneholder mindre alumina, men mer kiseljord og flussmidler (for eksempel feltspat). Beinporcelen som inneholder mindre aluminiumsoksid, inneholder kalsiumfosfat (for eksempel i form av beinaske). En gjennomskinnelig masse kan således fremstilles under lavere brenningstemperatur enn for hardt porselen. Glasseringen foregår ved en ytterligere brenning ved lavere temperatur og gir på denne måte anledning til mer dekorasjon under glasuren.

Biskuitporselen er uglassert porselen. Parian (også kalt carraraporselen) er en spesiell finkornet, gulaktig type biskuitporselen som inneholder mer feltspat, som ofte likner marmor fra Paros, derav navnet.

II. ANDRE KERAMISKE PRODUKTER.

Andre keramiske produkter enn porselen omfatter:

- A. Keramikk med porøs masse, som i motsetning til porselen, er ugjennomskinnelig, gjennomtrengelig for væsker, kan lett ripes med jern og hvis brudd kleber til tungen. Slik keramikk omfatter:
1. Varer laget av alminnelig jern- og kalkholdig leire (mursteinsleire). De har en matt, jordaktig struktur og fargen er vanligvis brun, rød eller gul.
 2. En rekke forskjellige hvite eller fargede keramikkvarer (fajanse, majolika, delftvarer etc.). Massen er porøs og må glasseres for å gjøre varene ugjennomtrengelige (for eksempel med gjennomskinnelig eller matt glasur, for eksempel hvite eller fargete metalloksider). Fajanse etc. fremstilles av finsiktet leirjord blandet med vann. Det har en finkornet masse, oppnådd ved brenning ved en høyere temperatur enn varer av vanlig leire, men skiller seg fra porselen ved at massen ikke er helt sintret.

- B. Steintøy (steinvarer) som selv om det er tett og hardt nok til at det ikke kan ripes med stålspiss, skiller seg fra porselen ved at det er ugjennomskinnelig og vanligvis bare delvis sintret. Steintøy kan være et glassaktig (ugjennomtrengelig) eller halvt glassaktig gods. Det er som oftest grått eller brunaktig på grunn av urenheter i leiren som er brukt ved fremstillingen, og det er vanligvis glassert.
- C. Visse keramiske varer som kan være behandlet, dekorert og glasert, slik at de likner porselen. Uten å være helt ugjennomskinnelig som steintøy eller tydelig gjennomskinnelig som porselen, kan disse produkter være litt gjennomskinnelig i de tynnere deler, for eksempel bunnen i en kopp. De kan imidlertid skilles fra porselen ved at deres bruddsted er grovkornet, matt og ikke sintret. De er derfor porøse under glasuren og bruddstedet kleber til tungen. Videre kan de lett ripes med en stålkniv, men en skal være oppmerksom på at det samme kan gjøres med spesielle typer mykt porselen. Produkter av disse typer **er ikke** ansett som porselen.

Dette underkapittel omfatter også visse varer som er fremstilt ved forming og brenning av pulverisert steatitt etc., vanligvis blandet med leire (for eksempel kaolin), feltspat etc., men det presiseres at varer av disse materialer er bestemt til elektriske formål og føres derfor under **kapittel 85**. Dette underkapittel omfatter også varer som er fremstilt ved brenning av steatitt, formet ved saging.

Visse keramiske varer av ildfast materiale (for eksempel sintret alumina) kan også klassifiseres i underkapittel II, hvis de **ikke** er egnet til bruk som ildfaste varer (se kommentarene til posisjon 69.09).

69.04 KERAMISKE MURSTEIN, BLOKKER, HULSTEIN OG LIKNENDE.

Denne posisjonen omfatter ikke-ildfast keramisk murstein (dvs. murstein som ikke er i stand til tåle temperaturer på 1500 °C eller derover) av det slag som vanligvis brukes til bygging av vegger, hus, fabrikkpiper etc. Slik murstein hører fortsatt under denne posisjonen selv om den også kan brukes til andre formål (for eksempel sintret murstein som kan brukes til bruklegging, til bygging av brupilarer, så vel som til bygging av hus).

Murstein er vanligvis forholdsvis porøs, men noen er mer eller mindre sintret (steintøy eller konstruksjonsstein), og brukes til monteringsarbeider som fordrer stor mekanisk styrke og syrefasthet (for eksempel i kjemiske fabrikker).

Posisjonen omfatter:

1. Alminnelig massiv murstein av rektangulær form, med flat eller riflet overflate.
2. Buet murstein, av og til perforert, til fabrikkpiper.
3. Hul murstein, perforert murstein; lange hule blokker og bygningsfliser til golv og tak etc. i forbindelse med stålkonstruksjoner og støtte- eller fyllfliser (dvs. spesialstein egnet til å støtte blokkene under innmuring av bjelker).
4. Fasadestein (forblendingsstein), for eksempel stein som brukes til dekorasjon av fasader; til rammer om dører eller vinduer, herunder spesiell stein for søylekapiteler, border, friser eller andre arkitektoniske utsmykninger.

Såkalt dobbeltstein som har spesiell perforering på langs og er klar til å deles før bruk, hører også under denne posisjonen, **forutsatt** at den beholder sin karakter av murstein (byggningsstein) etter at den er delt.

Alle disse varer, spesielt fasadestein, kan være polert, sandkornet (ved at sand smeltes på overflaten under breningen), dekket med en tynn hinne (hvit eller farget) for å skjule massens farge, lysbrent eller mørkbrent, farget i massen eller på overflaten (ved tilsetning av metalloksider, ved bruk av jernholdig leire eller ved oppvarming i en reduserende atmosfære med hydrokarboner eller karbon), impregnert med tjære eller glassert etc. De kan også ha opphøyde eller nedpressede mønstre på én eller to sider.

Posisjonen omfatter også lett murstein, fremstilt av en blanding som inneholder sagflis, torvfiber, hakket malm etc., som forbrenner under breningen og gjør mursteinen svært porøs.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Murstein av kiselgur etc. (**posisjon 69.01**) og ildfast murstein (**posisjon 69.02**).
- b. Heller, gatestein, golv- og veggfliser (se kommentarene til **posisjonene 69.07**).

69.05 TAKSTEIN, SKORSTEINSPIPER, PIPEHATTER, GESIMSER, BYGNINGS-ORNAMENTER OG ANDRE KERAMISKE BYGNINGSVARER.

Denne posisjonen omfatter en lang rekke ikke-ildfaste varer, vanligvis av alminnelig leire, men enkelte ganger mer eller mindre sintret, som i likhet med murstein brukes til bygningsarbeid.

Posisjonen omfatter:

1. Takstein (for tak, murkanter etc.). Disse er vanligvis forsynt med neser, hull for spiker, eller de kan være formet slik at de griper inn i hverandre, og skiller seg således fra flisene som hører under **posisjonene 69.07 og 69.08**. De kan være flate, halv sylindriske eller av spesiell form for takskjegg, møne, mønsås eller takvinkel etc.
2. Skorsteinspiper, pipehatter, skorsteinsfôringer, røykkanalstein etc.
3. Arkitektoniske ornamenter til bruk på bygninger, vegger, porter etc. (for eksempel karniss (taklist), friser); vannkaster til takrenner ("vannspyere")(ofte i form av fabeldyr); gavlfelter (frontoner), rosetter, balustrader, bjelkehoder, kapiteler; ornamenter til gavler, takskjegg, møner og tak etc.
4. Andre keramiske bygningsvarer, for eksempel ventilatorgitter, teglnett som brukes til underlag ved gipsarbeid, og som består av ståltrådnnett påsatt små plater eller kors av brent leire som dekker skjæringspunktene i nettingen og danner hoveddelen i varen.

Disse varer hører under denne posisjonen enten de er glatte, sandkornet, dekket av en tynn hinne, farget i massen, impregnert med andre stoffer, glassert, ribbet, forsynt med kanaler, rillet eller på annen måte dekorert under forming.

Posisjonen **omfatter ikke** bl.a. rør, regnvannsrenner og liknende, for eksempel drenerør (**posisjon 69.06**), selv om de anvendes til bygningsbruk.

69.06 RØR, RENNER OG RØRDELER (FITTINGS), KERAMISKE.

Denne posisjonen omfatter rør etc., ikke ildfaste, som oftest egnet til å settes inn i hverandre, og som brukes til drenering eller ledning av væsker. De kan være av alle slags former eller tverrsnitt (rette, bøyde, forgrenet, med konstant eller varierende diameter etc.), og kan være glasserte.

Posisjonen omfatter:

1. Drensrør for land- eller hagebruk, av alminnelig porøs leire som er brent ved lav temperatur og grovt tilformet.
2. Andre rør, ledningsrør og renner (for eksempel avløpsrør for regnvann, ledningsrør, kloakkrør, ledningsrør til beskyttelse av elektriske kabler, men **ikke** ment å skulle fungere som isolatorer, halv sylindriske rør for renner eller avløp, veggdrensrør).

Disse rør etc. kan være av uglassert leire, men er ofte gjort ugjennomtrengelige ved glasur eller sintring (for eksempel rør til kjemiske installasjoner).

3. Rørdeler (fittings) for sammenføyning eller forgrening (krager, flenser, albuer, T-rør, vannlåser etc.).

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Rørformede skorsteinsdeler (for eksempel skorsteinspiper, pipehatter, skorsteinsføringer og røykkanalstein) (**posisjon 69.05**).
- b. Små rør (for eksempel forbrenningsrør), vanligvis av porselen, spesielt egnet til laboratoriebruk (**posisjon 69.09**).
- c. Isolerende forbindelsesrør til elektriske ledninger og alle slags rørformede deler til elektrisk bruk (særlig **posisjonene 85.46 og 85.47**).

69.07 KERAMISKE GOLV-, VEGG- OG BRULEGGINGSFLISER; KERAMISKE MOSAIKKTERNINGER OG LIKNENDE, OGSÅ PÅ ET UNDERLAG; KERAMIKK TIL DEKORASJONFORMÅL (+).

Denne posisjonen omfatter keramiske fliser, herunder gulv- og utefliser, som vanligvis brukes til bruklegging eller til å kle vegger, peiser osv.

Golv-, vegg – og brukleggingsfliser er tynnere i forhold til sine overflatedimensjoner enn murstein. Mens murstein spiller en viktig rolle i bygningsarbeidet og inngår i de bærende deler av bygningen, er fliser spesielt beregnet for å festes med sement, lim eller på andre måter til overflaten av allerede oppførte vegger etc. De skiller seg også fra takstein ved at de vanligvis er flate og ikke behøver å gjennomhulles, utstyres med knaster eller formes på annen måte for å gripe inn i hverandre, og ved at de er bestemt til å legges side om side uten å overlape hverandre. Brukleggingsfliser (heller) er større enn andre fliser og er vanligvis rektangulære. Golv- og veggfliser kan ha andre geometriske former (sekskantet, åttekantet etc.). De brukes vesentlig til kledning av vegger, kaminhyller, peiser, golv og gangstier. Heller brukes mer til bruklegging, legging av gulv, eller som peisplater. Begge typene kan fremstilles av leire eller av andre uorganiske råmaterialer, vanligvis formet med ekstrudering eller pressing i romtemperatur, men kan formes ved hjelp av andre prosesser, for så å bli tørket og deretter brent ved temperaturer høye nok til å utvikle de ønskede egenskapene. Fliser som skal tåle kraftig slitasje er ofte sintret, for eksempel fliser av steingods, porselen eller av brent steatitt (for eksempel fliser til føring av knusemøller etc.).

Slitasjemotstanden og sintringsgraden varierer avhengig av flisens struktur. Disse strukturelle funksjonene kjennetegnes av evnen til å absorbere vann. Et høyt nivå for vannabsorpsjon tilsvarer en porøs struktur. Et lavt nivå av vannabsorpsjon innebærer en kompakt (sintret) struktur.

Porøsitetsfaktoren, eller vannabsorpsjonskoeffisienten (symbol E), defineres som prosent av vann per masse etter metning av det tørre produktet (flisen) i vann.

Bestemmelsen om nivået av vannabsorpsjon er basert på vakuummetoden fastsatt i ISO-standard 10545-3.

Formelen for beregning av vannabsorpsjon finnes ved følgende likning:

$$E = \{(M_f - M_i) / M_i\} \times 100 \text{ der:}$$

E = vannabsorpsjon uttrykt i prosent

M_i = den tørre massen av prøven

M_f = den mettede massen av prøven

Visse keramiske fliser brukes bare til bruklegging. I motsetning til murstein er de vanligvis kubiske eller i form av avskårne pyramider. Vanligvis er de av steingods eller unntaksvis av porselen (f.eks. heller til fotgjengeroverganger).

Klassifisering av varer under denne posisjonen bestemmes derfor av deres form og størrelse mer enn av varens sammensetning. Murstein som kan brukes både til bygninger og bruklegging, er således **unntatt (posisjon 69.04)**.

Varer som hører under denne posisjon kan være farget i massen, marmorert, ribbet, rillet, forsynt med kanaler, glasert etc.

Med forbehold av de ovennevnte betingelsene omfatter posisjonen også:

1. Keramikk til dekorasjonsformål, for eksempel, kantlister, terskelfliser, fotlister, friser, vinkler, hjørner og andre fliser som brukes som deler for tilpasning til veggkledning og bruklegging m.m.,

med eller uten avrundede kanter, ikke-flate eller tredimensjonale, som gir de karakter av å være til dekorasjonsformål. Det gjelder spesielt for kantfliser, fotlister, friser, hjørnelister, dekorative innsatser og annet keramisk tilbehør. I slike tilfeller må stykkene passe sammen med de vanlige flisene slik at deres overflate vanligvis har den samme fargen eller design som disse. De selges vanligvis per stykk eller per meter.

2. Doble fliser som skal splittes før bruk.
3. Fasadeelementer av terrakotta som benyttes i bygningsindustrien som paneler for utvendig eller innvendig kledning. De kan være av forskjellige størrelser, med en modular struktur, og festes ved hjelp av for eksempel metallklips til vertikale eller horisontale metallprofiler som er festet til veggene i byggverket.
4. Mosaikkterninger og liknende, også med papirbelegg eller liknende på baksiden, kjennetegnet ved at de er små av størrelse.

På den annen side, **unntas** følgende varer fra denne posisjonen:

- a. Fliser spesielt tilformet som bordbrikker osv. (**posisjon 69.11** eller **69.12**).
- b. Dekorasjonsartikler og liknende som hører under **posisjon 69.13**.
- c. Keramiske fliser spesielt tilpasset ovner (**posisjon 69.14**).

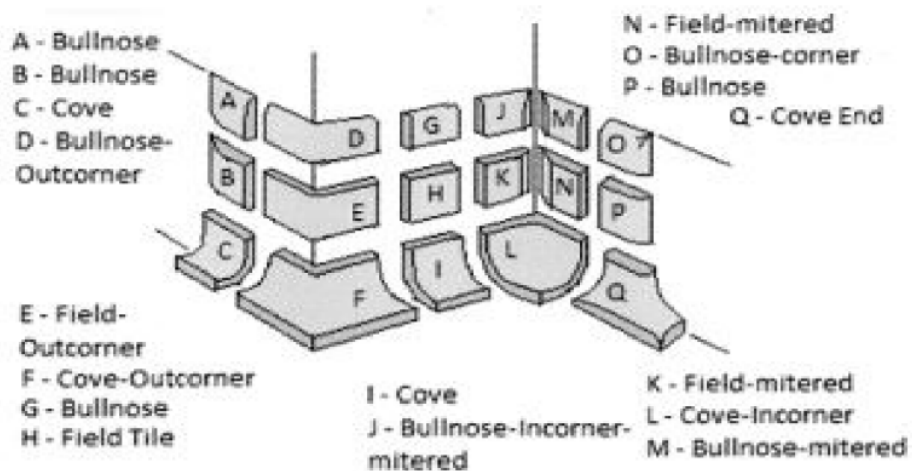
o
o o

Kommentar til underposisjon.

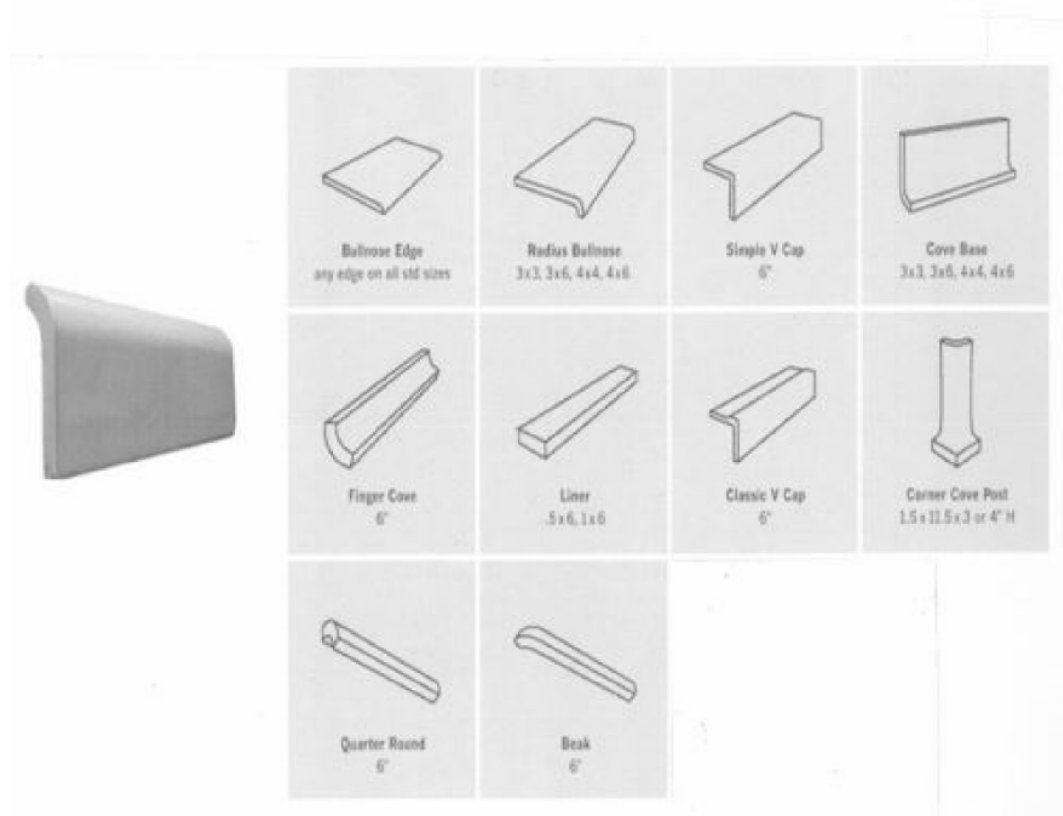
Underposisjon 6907.40 (varenummer 69.07.4000)

Bilder av noen typer av keramikk til dekorasjonsformål som er omfattet av dette varenummeret vises nedenfor.

Keramikk til dekorasjonsformål Perspektivsnitt - tre rader med pyntefliser

Keramikk til dekorasjonsformål

69.08 (utgått, jf. HS2017)

69.09 LABORATORIEUTSTYR OG VARER TIL KJEMISK ELLER TEKNISK BRUK, AV KERAMISKE MATERIALER; KERAMISKE KRYBBER, KAR OG LIKNENDE BEHOLDERE AV DET SLAG SOM BRUKES I LANDBRUKET; KERAMISKE KRUKKER OG LIKNENDE BEHOLDERE AV DET SLAG SOM BRUKES TIL TRANSPORT ELLER EMBALLERING AV VARER (+).

Denne posisjonen omfatter en rekke forskjellige varer, vanligvis fremstilt av sintrede, keramiske materialer (steintøy, porselen, steatitt etc.), glasserte eller uglasserte. Den **omfatter imidlertid ikke** ildfaste produkter av det slag som skal tåle høye temperaturer som beskrevet i de alminnelige bestemmelser til underkapittel I. Men varer **som ikke er egnet til å tåle høye temperaturer, føres fortsatt under denne posisjonen** selv om de er fremstilt av ildfaste materialer (for eksempel trådførere, knuseapparater etc. av sintret aluminiumoksid).

Posisjonen omfatter særlig:

1. Laboratorievarer (til forskning eller industriell bruk), for eksempel digler og digellokk, fordampingsskåler, forbrenningsskåler, kapeller (små smelteskåler); mortere og støtere; skjeer for syrer, spatler; støtter for filter og katalysatorer; filterplater, -rør, -lys, -kjegler, -trakter etc.; vannbad; beger, graderte kar (**andre enn** graderte kjøkkenmål); laboratorieskåler, kvikksølvtrau; små rør (for eksempel forbrenningsrør, herunder analyserør til å bestemme karbon- og svovelinnhold etc.).
2. Keramiske varer til annen teknisk bruk, for eksempel pumper, ventiler; retorter, kar, kjemiske bad og andre stasjonære beholdere med enkle eller dobbelte vegger (for eksempel til elektroplettering eller lagring av syrer); syrekraner; rørspiraler, kolonner og spiraler for fraksjonering og destillering, raschigringer til fraksjoneringsapparater for mineraloljer; knuseinnretninger samt malekuler til knusemøller; trådførere for tekstilmaskiner og dyser for ekstrudering av kunstige eller syntetiske tekstilfibrer; plater, stenger, spisser og liknende, til verktøy.
3. Beholdere til transport eller emballering av varer, for eksempel store beholdere, ballonger etc. til transport av syrer og andre kjemiske produkter; krukker, flasker etc. til matvarer (syltetøy, krydder, kjøttposteier, likører etc.), til farmasøytiske produkter eller kosmetikk (pomader, salver, kremer etc.), til blekk etc.
4. Trau, stamper og liknende beholdere av de slag som brukes i landbruket.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Varer som hører under **posisjon 68.04**.
- b. Retorter, digler, mufler, kapeller og liknende varer av ildfaste materialer (**posisjon 69.03**).
- c. Kjøkken- og husholdningsbeholdere (for eksempel krukker til te, brød, kjeks) (**posisjon 69.11 eller 69.12**).
- d. Krukker og beholdere til alminnelig bruk på laboratorier samt utstillingskrukker til farmasøytiske produkter, sukkertøy etc. (**posisjon 69.14**).
- e. Varer av cermeter (**posisjon 81.13**).
- f. Elektriske apparater (brytere, koplingsbokser, sikringer etc.) som hører under **posisjonene 85.33 til 85.38**, og elektriske isolatorer, isolasjonsdetaljer etc. som hører under **posisjon 85.46 eller 85.47**.

o
o o

Kommentar til underposisjon.**Underposisjon 6909.12** (varenummer 69.09.1200)

Denne underposisjonen omfatter keramiske varer av høy standard. Disse varer består av en krystallinsk, keramisk matriks (for eksempel av aluminiumoksid, silisiumoksid, zirkoniumoksid eller nitrider av silisium, bor eller aluminium eller av kombinasjoner derav); bunter eller fibrer av forsterkningsmateriale (for eksempel av metall eller grafitt) kan også være fordelt i matriksen for å danne det sammensatte keramiske materiale.

Det karakteristiske ved disse varer er en matriks med veldig liten partikkelstørrelse og svært liten porøsitet, høy slitestyrke, stor motstandskraft mot rust, materialtretthet og varmesjokk, de tåler påvirkning av høye temperaturer, og de har et styrke/vektforhold som tilsvarer det for stål, eller bedre.

Varene anvendes ofte i stedet for stål eller andre metalleder i smådimensjonerte mekaniske anordninger (for eksempel rotorere i turboladere, rullelagre og maskinverktøy).

Mohs skala, som er nevnt i dette varenummer, klassifiserer et materiale etter dets evne til å ripe et annet materiales overflate. Materialene er klassifisert fra 1 (talk) til 10 (diamanter). De fleste keramiske materialer av høy standard ligger nær toppen av skalaen. Silisiumkarbid og aluminiumoksid, som begge anvendes i keramisk materiale av høy standard, har 9 eller høyere på Mohs skala. For å kunne foreta avgrensninger mellom hardere materialer, utvides Mohs skala i enkelte tilfeller med 1 for talk, og 15 for diamanter. På den utvidede Mohs skala har smeltet aluminiumoksid en hardhet tilsvarende 12 og silisiumkarbid en hardhet på 13.

69.10 OPPVASKKUMMER, VASKER, VASKEUNDERSTELL, BADEKAR, BIDE- OG KLOSETTSKÅLER, SPYLECISTERNER, URINALER OG LIKNENDE SANITÆR-UTSTYR FOR FAST INSTALLASJON, AV KERAMISKE MATERIALER.

Denne posisjonen omfatter utstyr som er bestemt til å **fastmonteres** i hus etc., vanligvis ved tilknytning til vann- eller kloakksystemer. De må derfor gjøres ugjennomtrengelige for vann ved glasering eller forlenget brenning (for eksempel leirvarer, steintøy, ildfaste sanitærvarer, porselensimitasjoner eller porselen). Posisjonen omfatter, foruten de varer som er nevnt i posisjonsteksten, klosettcisterner.

Keramiske spylecisterner klassifiseres fortsatt under denne posisjonen **også** om de er forsynt med mekanisme.

Posisjonen **omfatter imidlertid ikke** smågjenstander til toalettrom og bad, for eksempel såpeskåler, svampeskåler, tannbørsteholdere, håndklekroker, toalettpapirholdere etc., selv om de er av det slag som kan festes til vegg, og heller ikke bærbare sanitærartikler, for eksempel stikkbekkener, urinflasker og nattpotter. Disse varene føres under **posisjon 69.11** eller **69.12**.

**69.11 BORDSERVISE, KJØKKENUTSTYR OG ANDRE HUSHOLDNINGSARTIKLER
SAMT TOALETTARTIKLER, AV PORSELEN.**

Se kommentarene til posisjon 69.12.

69.12 BORDSERVISE, KJØKKENUTSTYR OG ANDRE HUSHOLDNINGSARTIKLER SAMT TOALETTARTIKLER, AV ANDRE KERAMISKE MATERIALER ENN PORSELEN.

Bordservise, kjøkkenutstyr, andre husholdningsartikler og toalettartikler klassifiseres **under posisjon 69.11** hvis de er av porselen og **under posisjon 69.12** hvis de er av andre keramiske materialer, for eksempel steintøy, leirvarer, porselensimitasjoner (se kommentarene til underkapittel II).

Posisjonene omfatter derfor:

- A. Bordservise, for eksempel te- eller kaffeservise, tallerkener, suppeterriner, salatboller, skåler og bakker av alle slag, kaffekanner, tekanner, sukkerskåler, ølmugger, kopper, sausenebber, fruktskåler, krydderoppsatser, saltkar, sennepskrukker, eggeglass, tekannebrikker, bordbrikker, knivoppsatser, skjeer og serviettringer.
- B. Kjøkkenutstyr, for eksempel gryter, kasseroller i alle former og størrelser, bake- og stekeformer, boller, kake- og geléformer, kjøkkenmugger, preserveringskrukker, lagringskrukker etc. (for te, brød etc.), trakter, sleiver, graderte kjøkkenmål og kjevler.
- C. Andre husholdningsartikler, for eksempel askebegre, varmeflasker og fyrstikkeskeholdere.
- D. Toalettartikler (både til husholdnings- og annen bruk), for eksempel toalettsett (mugger, vaskefat etc.), toalettbøtter, stikkbekkener, uringlass, nattpotter, spyttbakker, irrigatorer (utskyllingsapparater), øyebad; såpekopper, håndklestativer, tannbørsteholdere, toalett-papirholdere, håndklekroker og liknende varer til baderom, toaletter eller kjøkkener, også av det slag som kan festes til veggen.

Posisjonene omfatter ikke:

- a. Krukker, flasker og liknende beholdere av det slag som brukes til transport eller emballering av varer (**posisjon 69.09**).
- b. Badekar, bideer, oppvaskkummer og liknende sanitærutstyr (**posisjon 69.10**).
- c. Statuetter og andre dekorasjonsartikler som hører under **posisjon 69.13**.
- d. Keramiske varer utstyrt med edelt metall eller metall plettert med edelt metall som er mer enn uvesentlig utstyr eller tilbehør (**kapittel 71**).
- e. Kaffe- eller krydderkverner med beholder av keramisk materiale og arbeidende del av metall (**posisjon 82.10**).
- f. Elektrotermiske apparater (for matlaging, oppvarming etc.), herunder elektriske varmeelementer (kokeplater, hetelegemer etc.) som hører under **posisjon 85.16**.
- g. Varer som hører under **kapittel 91**, herunder urkasser.
- h. Sigarettennere som hører under **posisjon 96.13** og sprøyteflakonger etc. (**posisjon 96.16**).

69.13 STATUETTER OG ANDRE DEKORASJONSARTIKLER, AV KERAMISKE MATERIALER.

Denne posisjonen omfatter en rekke keramiske varer av de slag som hovedsakelig er egnet til innendørs dekorering av hjem, kontorer, forsamlingslokaler, kirker etc., og til utendørs utsmykning (for eksempel i hager).

Posisjonen **omfatter ikke** varer som hører under andre posisjoner i tolltariffen med en mer spesifisert varebeskrivelse, selv om de etter sin beskaffenhet og bearbeiding kan brukes til utsmykning, for eksempel:

- a. Gesimser, friser og liknende bygningsornamenter (**posisjon 69.05**).
- b. Varer som er mer enn uvesentlig utstyrt med edelt metall eller metall plettert med edelt metall (**kapittel 71**).
- c. Bijouterivarer (**posisjon 71.17**).
- d. Barometre, termometre og andre instrumenter som hører under **kapittel 90**.
- e. Ur og urkasser, selv om disse er dekorert eller består for eksempel av statuetter eller liknende, men tydelig er bestemt til urkasser (**kapittel 91**).
- f. Lamper og annet belysningsutstyr samt deler dertil, som hører under **posisjon 94.05**.
- g. Leketøy, spill og sportsartikler (**kapittel 95**).
- h. Knapper, piper, bordtennere, sprøyteflakonger og andre varer som hører under **kapittel 96**.
- ij. Malerier, tegninger og pasteller, utført helt for hånd, og originale skulpturer og statuer, samlergjenstander og antikviteter som er mer enn 100 år gamle (**kapittel 97**).

Posisjonen omfatter:

- A. **Varer som ikke har noen nytteverdi, men bare er til dekorasjon, og varer hvis eneste nytteverdi er å bære eller inneholde andre dekorative varer eller å øke deres dekorative effekt**, for eksempel:
 1. Statuer, statuetter, byster, haut- og bas-relieffer og andre figurer til innendørs eller utendørs dekorasjon; dekorasjonsgjenstander (også de som utgjør deler til golv- og veggur) for kamin- gesimser, hyller etc. (dyrefigurer, symbolske eller allegoriske figurer etc.); sportspremier og kunstpriser; veggdekorasjoner, herunder utstyr til opphenging (plaketter, skåler, tallerkener); medaljonger; ovnskjermer; kunstige blomster, frukt og blad etc.; kranser og liknende pynt til gravsteder; nips til hyller eller skap i hjemmene.
 2. Krusifikser og andre dekorasjonsgjenstander med kirkelig eller religiøs tilknytning.
 3. Bordboller, vaser, blomsterskåler, jardinierer og krukker som er utpregede prydgjenstander.
- B. **Bordservise, kjøkkenutstyr og andre husholdningsartikler som i langt større grad har karakter av prydgjenstander enn nyttegjenstander**, for eksempel skåler som er støpt i relieff som utelukker deres anvendelse som nyttegjenstander, dekorasjonsgjenstander som tilfeldig er utstyrt med for eksempel skåler eller beholdere som kan brukes som askebeuger eller til oppbevaring av smykker; miniatyrer uten vesentlig nytteverdi etc. Bordservise og andre husholdningsartikler kan imidlertid være dekorert i betydelig omfang uten at dette derved nedsetter nyttebruken. Hvis derfor nyttebruken av slike dekorerte varer er den samme som for tilsvarende

69

udekorerte gjenstander, blir de å klassifisere under **posisjon 69.11** eller **69.12** og ikke under denne posisjonen.

- C. **Andre varer enn bordservice og husholdningsartikler av det slag som brukes til utsmykning eller dekorering** av hjem, kontorer etc., for eksempel røykeoppsatser, smykkeskrin, bonbonesker, sigarettbokser, røkelseskar, blekkhusoppsatser, bokstøtter, brevpreser og liknende skrivebordsutstyr samt rammer til bilder.

69.14 ANDRE VARER AV KERAMISKE MATERIALER.

Denne posisjonen omfatter alle keramiske varer som **ikke hører under** andre posisjoner i dette kapitlet eller under andre kapitler i tolltariffen.

Den omfatter blant annet:

1. Ovner og andre varmeapparater, vesentlig fremstilt av keramiske materialer (i alminnelighet av steintøy eller noen ganger av andre leirvarer etc.); ikke-ildfaste ovnsgarnityrer; keramiske deler til ovner og ildsteder, keramiske føringer til vedovner, herunder fliser av det slag som er spesielt tilpasset ovner. Elektriske varmeapparater klassifiseres imidlertid under **posisjon 85.16**.
2. Ikke-dekorative blomsterpotter (for eksempel til hagedyrking).
3. Utstyr til dører, vinduer etc., for eksempel håndtak, dørsånere etc.; håndtak etc. for spylecisternekjeder.
4. Bokstaver, tall, dørskilt, andre skilt og liknende for butikkutstillinger og butikkvinduer, også de som har påtrykt bilde eller tekst, unntatt når de har belysning (**posisjon 94.05**).
5. Patentkorker etc., hovedsakelig av keramisk materiale (for eksempel til brusflasker).
6. Krukker og beholdere til alminnelig bruk på laboratorier, samt utstillingskrukker til apotekvarer, sukkertøy etc.
7. Forskjellige andre gjenstander, for eksempel knivskaft, skoleblekkhus, fordampingskar for radiatorer og utstyr til fuglebur.

Posisjonen omfatter ikke:

- a. Kunstige tenner av keramisk materiale (**posisjon 90.21**).
- b. Leketøy, spill og sportsartikler (**kapittel 95**).
- c. Knapper, piper og andre varer som hører under **kapittel 96**.

